NORAKSTS
Lieta Nr. A 42671807
A 4196-08/21

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2008.gada 12.septembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Petrovska

saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 114.panta pirmo daļu rakstveida procesā 2008.gada 12.septembrī Rīgā, Antonijas ielā 6, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes pieteikuma par Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Reliģisko lietu pārvaldes 2007.gada 8.oktobra lēmuma Nr.3.3-25 par Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes reģistrācijas atteikuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Administratīvajā rajona tiesā 2007.gada 29.novembrī saņemts Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantina un Carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes (turpmāk - pieteicējs) pieteikums par Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Reliģisko lietu pārvaldes (turpmāk – atbildētājs) 2007.gada 8.oktobra lēmuma Nr.3.3-25 par Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes reģistrācijas atteikuma (turpmāk – Lēmums) atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

2007.gada 5.decembrī ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses lēmumu pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

[2] No lietas materiāliem secināms, ka:

[2.1] 2007.gada 31.jūlijā pieteicēja pārstāvis vērsās ar iesniegumu pie atbildētāja (Reliģisko lietu pārvaldē reģ. 2007.gada 8.augustā ar Nr.3.4-187) ar lūgumu reģistrēt Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgo autonomo draudzi (turpmāk – Draudze) kā reliģisko organizāciju.

[2.2] Atbildētājs ar Lēmumu atteica reģistrēt Draudzi kā reliģisko organizāciju.

[3] Nepiekrītot atbildētāja Lēmumam pieteicējs iesniedz pieteikumu tiesā. Pieteicēja savu pieteikumu pamato ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Pieteicējs uzskata par nepamatotiem Lēmumā norādītos reģistrācijas atteikuma iemeslus.

[3.2] Pieteicējs norāda, ka Lēmumā ir norādīts, ka Reliģisko organizāciju likuma 10.panta trešā daļa paredz, ja draudze nevēlas iekļauties kādā no jau esošajām reliģiskajām savienībām (baznīcām), tas jānorāda statūtos (satversmē, nolikumā) ar piebildi, ka draudze darbojas autonomi. Šis noteikums neattiecas uz tām konfesijām, kuru kanoniskie noteikumi nepieļauj autonomu draudžu darbību.

Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā 1992.gada 30.decembrī ir reģistrēta reliģiskā organizācija „Latvijas Pareizticīgā baznīca", ko Latvijas Republika ir atzinusi par reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca", kas darbojusies neatkarīgajā Latvijas Republikā līdz tās okupācijai 1940.gadā, tiesību mantinieci.

Saskaņā ar reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca" sniegto informāciju Pareizticīgās Baznīcas ir veidotas nevis pēc nacionālā principa, bet gan pēc teritoriālā. Viena Patriarhāta konkrētajā teritorijā var darboties tikai viena Pareizticīgā Baznīca, kuru vada leģitīms virsgans, kuru ir apstiprinājis Patriarhs.

Saskaņā ar reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā Baznīca" kanoniskajiem noteikumiem reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā Baznīca" kanoniskajā teritorijā nevar darboties pareizticīgās neatkarīgas autonomas draudzes, kas nebūtu pakļautas reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā Baznīca" Valdošajam Virsganam. Lai izveidotu kādas teritoriālās Pareizticīgās Baznīcas filiāli, ir noteikti jābūt konkrētās teritoriālās Pareizticīgās Baznīcas vadības atļaujai.

[3.3] Pieteicējs norāda, ka saskaņā ar baznīcas tiesībām un, pamatojoties uz 451.gada Vispasaules koncila 28.svēto kanonu, tiesības noteikt pareizticīgās diasporas jurisdikciju pieder tikai Vispasaules Konstantinopoles patriarham.

1593.gadā, kad Vispasaules Konstantinopoles patriarhs dāvāja patriarhāta statusu Krievijas Pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhātam, tika noteikta pareizticīgās diasporas kanoniski tiesiskā (ģeogrāfiski - garīgā) pārvaldes teritorija Krievijas impērijas ziemeļu - dienvidu daļā.

Saskaņā ar iepriekš minēto Vispasaules Konstantinopoles patriarha 1593.gada lēmumu mūsdienu Latvijas, Igaunijas, Somijas ģeogrāfiskā teritorija tika pakļauta Vispasaules Konstantinopoles patriarha pareizticīgās diasporas kanoniskajai vadībai.

Turpmākajā vēstures periodā Krievijas impērija un Maskavas patriarhāts aizmirsa par šiem vēsturiskajiem līgumiem, un no 1830-jiem gadiem līdz pat 1919.gadam Latvijas teritoriju pārvaldīja Krievijas pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhāta bīskaps.

Latvijas neatkarīgās republikas izveidošanās brīdī Krievijas pareizticīgās baznīcas patriarhāts kopā ar baznīcas augstāko vadību 1921.gada 6/19.jūlijā izdeva dekrētu Nr.1026, ar kuru tika noteikts, ka, ņemot vērā to, ka pareizticīgā baznīca Latvijā atrodas patstāvīgā valstī, augstāk minētajai baznīcai tiek piešķirta patstāvība visās saimnieciskās, baznīcas, administratīvajās, izglītojošās un baznīcas valsts lietās.

Tādējādi, pamatojoties gan uz 1593.gada līguma, gan 451.gada 28.kanona noteikumiem, Latvijas pareizticīgajai baznīcai tika piešķirta kanoniskā patstāvība ar autonomijas tiesībām Vispasaules Konstantinopoles patriarha jurisdikcijā.

1923.gada oktobrī Latvijas pareizticīgās baznīcas saeima deklarēja Latvijas pareizticīgās baznīcas kanonisko patstāvību. 1923.gadā laika periodā no 30.oktobra līdz 2.novembrim tika pieņemti Latvijas pareizticīgās baznīcas statūti, kas likumā noteiktā kārtībā tika reģistrēti ar Iekšlietu ministra 1924.gada 26.marta lēmumu Nr.170597. Šo statūtu 1.punktā tika noteikts, ka Latvijas pareizticīgajai baznīcai, kura atrodas suverēnas Latvijas valsts robežās, pieder kanoniskā patstāvība visās baznīcas -

administratīvās lietās, baznīcas - saimnieciskās lietās, baznīcas - izglītības lietās un baznīcas - valstiskās lietās.

[3.4] 1926.gada 8.oktobrī Latvijas Republikas Satversmes 81.panta kārtībā valdība izdeva noteikumus Nr.228 „Noteikumi par pareizticīgās baznīcas stāvokli", saskaņā ar kuriem Latvijā tika nostiprināta pareizticīgās baznīcas pilnīga neatkarība no jebkādas ārpus Latvijas esošas baznīcas varas.

Šo noteikumu 2.punktā tika noteikts, ka pareizticīgā baznīca Latvijā bauda viņas kanonos paredzētās pašvaldīšanas un pašnoteikšanās tiesības, kanonisko priekšrakstu un tiesību normu izdošanā, baznīcas pārvaldībā, baznīcas tiesā un baznīcas saimniecībā.

Savukārt šo noteikumu 5.punktā tika uzsvērts, ka kanoniskās saeimas (koncila) ievēlētais valdošais virsgans ir Latvijas pareizticīgās baznīcas galva. Virsgans ir pilnīgi neatkarīgs no jebkādas ārpus Latvijas esošas baznīcas varas.

1935.gada 11.novembrī Latvijas pareizticīga baznīca ar Latvijas Republikas valdības piekrišanu vērsās pie Vispasaules Konstantinopoles patriarha Folija pēc kanoniskās aizbildniecības (jurisdikcijas).

1936.gada 4.februārī Vispasaules Konstantinopoles patriarhs Veniamins (patriarhs Fotijs jau bija miris) un Svētā Sinode Latvijas pareizticīgajai baznīcai izdeva tiesiski kanonisko dokumentu TOMOS, saskaņā ar kuru Latvijas pareizticīgā baznīca ar tiesībām uz autonomiju tika iekļauta Konstantinopoles patriarhāta sastāvā. Iepriekš minētajā dokumentā tika norādīts „Ar Mūsu Sinodes Lēmumu Latvijas Pareizticīgajai baznīcai ir dota Svētā Gara svētība un oficiāli tai tiek piešķirta autonomija tās iekšējā vadībā un tās lietu vešanā, visi pareizticīgie kristieši, kas dzīvo svētītā Latvijas valstī, veido, kopā ar visām savām iestādēm, vienotu autonomu apgabalu, kas ar nosaukumu „Pareizticīgā Latvijas Metropolija" patstāvīgi valda un lemj savas lietas atrodoties Visusvētākā Patriarhāta Vispasaules Krēsla augstākajā kanoniskajā jurisdikcijā".

[3.5] Latvijas pareizticīgās baznīcas statūtos, kas bija spēkā laika posmā no 1936. līdz pat 1940.gadam, 1.paragrāfā tika norādīts, ka suverēnajā Latvijas valstī esoša Latvijas pareizticīgo baznīca, kas balstīta uz svētajiem apustuļu un vispasaules kanoniem, kā arī uz citiem vienotās svētās pareizticīgo kafoliskās baznīcas nolikumiem, ir kanoniski vienota ar svēto apustuļu vispasaules patriarhiju Konstantinopolē.

Statūtu 2.paragrāfa tika noteikts, ka Latvijas pareizticīgo baznīca ir autonoma. Tai ir tiesības patstāvīgi iekārtoties un organizēties, atbilstoši savas valsts likumiem un rīkojumiem, kā arī ar vietējām ieražām, neatkāpjoties no vispasaules pareizticīgo baznīcas mācības un kanoniem, kā tos izprot un skaidro vispasaules patriarhāts. Padomju varas otras okupācijas laika (1944.-1990.gads) Latvijas pareizticīga baznīca tika pārvesta par Krievijas pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhāta Rīgas bīskapiju.

[3.6] Kā redzams no iepriekš minētajiem vēsturiskajiem faktiem, Latvijas pareizticīgās baznīcas (1936.-1940.gads) kā reliģiskas organizācijas galva vēsturiski ir bijis Vispasaules Konstantinopoles patriarhs, bet nevis Maskavas Krievu pareizticīgās baznīcas patriarhs. Minēto apliecina arī Vispasaules patriarha Krēsla Kancelejas 1996.gada 26.augusta vēstule, kurā norādīts, ka ir zināms, ka Pareizticīgā Baznīca Latvijā no 1921.gada līdz Latvijas Valsts okupācijai no padomju armijas puses atradās Autonomā baznīcas režīmā, kuru šai baznīcai piešķīra Patriarha un Svētais TOMOSS 1921.gada 6./19.jūlijā un deklarēja Latvijas Koncilā 1923.gadā. Cienot pašreizējo izveidojušos Pareizticīgās baznīcas situāciju Latvijā, es Jums paziņoju, ka cienījamais Latvijas likums dod priekšroku svētajai Krievu (Krievijas) pareizticīgai baznīcai, neskatoties uz neņemot vērā faktu, ka kanoniskā jurisdikcija attiecībā uz pareizticīgo

diasporu pieder tikai Vispasaules patriarham balstoties uz 451.gada IV Vispasaules koncila 28.svēto kanonu. Viss iepriekšminētais lai paliek, kā ir, bet jādomā, ka Latvijā eksistē cita kanoniskā pareizticīgā jurisdikcija paralēli Maskavas baznīcai.

[3.7] Pieteicējs uzskata, ka Krievu pareizticīgās baznīcas Rīgas bīskapijas juridiskā reģistrācija 1992.gada 30.decembrī ar vēsturisko nosaukumu „Latvijas pareizticīgā baznīca", bet, tomēr saglabājot piederību Krievu pareizticīgās baznīcas Maskavas patriarhātam (Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā 1992.gada 30.decembrī reģistrēto „Latvijas pareizticīgās baznīcas" statūtu 1.punktā ir norādīts, ka Latvijas Pareizticīgā Baznīca, kas atrodas suverēnajā Latvijas valstī, kanoniski atrodas Maskavas patriarhātā), nav baznīcas kanoniskā tiesībpēctecība.

Latvijas brīvvalsts laikā no 1920. līdz 1940.gadam reliģiskā organizācija „Latvijas pareizticīgā baznīca" nekad nav bijusi Krievu Pareizticīgās baznīca Maskavas patriarhāta kanoniskajā jurisdikcijā.

[3.8] Tādējādi saskaņā ar baznīcas tiesībām, kā arī saskaņā ar civiltiesībām, Latvijas pareizticīgās baznīcas kā reliģiskas organizācijas tiesībpārņēmēji ir reliģiskās organizācijas, kas atrodas Vispasaules Konstantinopoles patriarhāta kanoniskajā jurisdikcijā, dibinātāji, tas ir pieteicējs un vēl 9 Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes (Apustuļiem līdzīgās Svētās lielknazienes Olgas Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, Visu sērojošo prieka Latvijas pareizticīgā autonomā draudze. Svētā arhistratēģa ercenģeļa Mihaila Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, Apustuļiem līdzīgā Svētā lielkņaza Vladimira Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, Svētītāja Platona jaunmocekļa Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, Visu svēto Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, Svētītāja Joanna jaunmocekļa Rīgas arhibīskapa Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, Svētas lielmocekles Jekaterinas Latvijas pareizticīga autonoma draudze, Mūžamjaunavas Marijas patvēruma Latvijas pareizticīgā autonomā draudze).

Tomēr ņemot vērā to, ka Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešā daļa paredz, ka vienas konfesijas draudzes var izveidot valstī tikai vienu reliģisko savienību (baznīcu), pieteicējam nav iespējams piereģistrēt Latvijas pareizticīgo autonomo draudzi kā reliģisku organizāciju.

[3.9] Pieteicējs norāda, ka galvenais priekšnoteikums, lai kādu organizāciju varētu uzskatīt par reliģiozu kanonisku un pareizticīgu, ir tās baznīcas galva -patriarhs. Vispasaules pareizticīgās baznīcas vadību īsteno 9 patriarhi. Pieteicējs norāda par dažādu kanonisko jurisdikciju baznīcu piederību vienai (pareizticīgo) konfesijai dažādās valstīs, no kuras redzams, ka, piemēram, Amerikas Savienotajās Valstīs ir reģistrētas 19 pareizticīgās baznīcas, bet Krievijas Federācijā-vismaz 7 pareizticīgās baznīcas.

[3.10] Peteicējs uzskata, ka Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešā daļa, kas nosaka, ka vienas konfesijas draudzes var izveidot valstī tikai vienu reliģisko savienību (baznīcu), ir pretrunā sekojošām augstāka juridiska spēka tiesību normām:

1. Latvijas Republikas Satversmes 91.pantam, kas nosaka, ka cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas,

2. Latvijas Republikas Satversmes 99.pantam, kas nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvību; baznīca ir atdalīta no valsts,

3. Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 9.pantam, kas nosaka, ka ikvienam cilvēkam ir tiesības uz domu, apziņas un reliģijas brīvību, šīs tiesības ietver arī brīvību mainīt savu reliģisko pārliecību vai ticību un

nodoties savai reliģijai vai ticībai, kā vienatnē tā kopā ar citiem, piekopjot kultu, izpildot reliģiskas vai rituālas ceremonijas un sludinot mācību,

4. Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14.pantam, kas nosaka, ka konvencijā minēto tiesību un brīvību īstenošana tiek nodrošināta bez jebkādas diskriminācijas - neatkarīgi no dzimuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģijas, politiskajiem vai citiem uzskatiem, nacionālās vai sociālās izcelsmes, saistības ar kādu nacionālo minoritāti, mantiskā stāvokļa, kārtas vai cita stāvokļa.

[3.11] Pieteicējs norāda, ka, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes tiesas likuma 17.panta pirmās daļas 11.punktu, pieteicējs ir iesniedzis Latvijas Republikas Satversmes tiesā pieteikumu par Reliģisko organizāciju likuma 7.panta trešās daļas neatbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 99.pantam, kā arī Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 9. un 14.pantam .

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2007.gada 17.decembrī saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi. Atbildētājs pieteikumu neatzīst un uzskata par nepamatotu tālāk minēto apsvērumu dēļ.

[4.1] Atbildētājs paskaidro, ka Reliģisko organizāciju likuma 5.[1]panta trešā daļa paredz, ka atbildētājs nodrošina valsts politikas realizāciju un koordināciju reliģijas lietās, pārzina ar valsts un reliģisko organizāciju savstarpējām attiecībām saistītos jautājumus, seko valsts tiesiskā regulējuma efektivitātei reliģijas praktizēšanā un izsaka priekšlikumus par pasākumiem, kas veicami, lai novērstu Latvijas Republikas Satversmē un starptautiskajos līgumos reliģijas jomā garantēto cilvēktiesību pārkāpumus un tos veicinošos apstākļus.

Savukārt Reliģisko organizāciju likuma 8.panta pirmā daļa reglamentē, ka reliģiskās organizācijas tiek reģistrētas Reliģisko lietu pārvaldē.

Ministru kabineta 2004.gada 1.jūnija noteikumu Nr.512 „Reliģisko lietu pārvaldes nolikums" (turpmāk – Noteikumi Nr.512) 2.3. un 2.4.punkts reglamentē atbildētāja funkcijas reģistrēt reliģiskās organizācijas un to iestādes, izveidojot reģistrēto reliģisko organizāciju un to iestāžu vienotu valsts uzskaiti, un sniegt informāciju par reģistrētajām reliģiskajām organizācijām un to iestādēm.

Minētās tiesību normas norāda, ka tieši atbildētājs kārto reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistru. Reģistra kārtošana ietver sevī ne tikai pašu reliģisko organizāciju reģistrāciju, bet arī to reģistrāciju un vadības institūciju reģistrāciju ar mērķi nodrošināt trešajām personām informāciju par reliģiskās organizācijas pārstāvības institūcijām un darbības pamatiem.

[4.2] Reliģisko organizāciju likuma 9.panta pirmā daļa paredz, ka reliģiskās organizācijas pilnvarotā persona iesniedz Reliģisko lietu pārvaldei iesniegumu par reģistrāciju un pilnvaru, uz kas pamata tiek kārtotas reģistrācijas lietas, savukārt otrā daļa paredz, ka iesniegumam par draudzes reģistrāciju jāpievieno: statūti (satversme, nolikums), draudzes dibinātāju saraksts (personas vārds, uzvārds, dzīvesvieta, personas kods un paraksts), izraksts no sapulces protokola par draudzes nodibināšanu, statūtu (satversmes, nolikuma) apstiprināšanu, vadības un revīzijas komisijas sastāvu un dokuments par draudzes reģistrācijas valsts nodevas nomaksu.

Reliģisko organizāciju likuma 10.pants reglamentē noteikumus, kuriem jāatbilst reliģiskās organizācijas statūtiem (satversmei, nolikumam).

Savukārt Reliģisko organizāciju likuma 11.panta pirmā daļa nosaka, ka reliģiskā organizācija netiek reģistrēta, ja nav iesniegti visi likuma 9.pantā norādītie dokumenti, kā arī, ja tie neatbilst šā likuma 10.panta noteikumiem.

[4.3] Atbildētājs norāda, ka 2007.gada 8.augustā saņēma pieteicēja pārstāvja iesniegumu ar lūgumu reģistrēt Draudzi kā reliģisko organizāciju.

Izskatot dokumentus, tika konstatētas vairākas neatbilstības normatīvo aktu prasībām, t.sk, arī iesniegto dokumentu satura neatbilstība Reliģisko organizāciju likuma 10.panta noteikumiem, kas arī tika norādīts atbildētāja Lēmumā, ar kuru tika atteikta Draudzes reģistrācija.

[4.4] Pieteikumā ir izteikti iebildumi tikai par divu Lēmuma punktu nepamatotību. Pieteikumā nav norādes uz citu Lēmuma punktu nepamatotību vai prettiesiskumu.

Ņemot vērā minēto, var secināt, ka Lēmums ir apstrīdēts tikai daļēji, apstrīdot lēmuma 4.7.apakšpunktu un 5.punktu.

[4.5] Atbildētājs norāda, ka Reliģisko organizāciju likuma 10.panta trešā daļa paredz, ja draudze nevēlas iekļauties kādā no jau esošajām reliģiskajām savienībām (baznīcām), tas jānorāda statūtos (satversmē, nolikumā) ar piebildi, ka draudze darbojas autonomi. Šis noteikums neattiecas uz tām konfesijām, kuru kanoniskie noteikumi nepieļauj autonomu draudžu darbību.

Savukārt reliģisko organizāciju likuma 11.pants reglamentē, ka reliģiskā organizācija netiek reģistrēta, ja iesniegtie dokumentu neatbilst likuma 10.panta noteikumiem, tātad arī 10.panta trešās daļas noteikumiem.

Atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 14.panta otrajai daļai reliģiskās organizācijas darbojas, pamatojoties uz attiecīgās konfesijas kanoniskajiem noteikumiem un saviem statūtiem (satversmi, nolikumu).

Reliģiskā organizācija „Latvijas pareizticīgā baznīca" ir „pareizticīgo" konfesijas reliģiskā savienība (baznīca).

[4.6] Reliģiskās konfesijas, piemēram, katolicisms un pareizticība, ir izveidojušās vēsturiski, un savas iekšējās dzīves normas un organizatoriskās struktūras īpatnības tās noteikušas speciālos iekšējas aprites kanonos.

Saskaņā ar reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" statūtu spēkā esošās redakcijas (Pārvaldē reģ. 2003.gada 31.oktobrī ar Nr. 90000085869) 1.§ Latvijas Pareizticīgā Baznīca, kas atrodas suverēnā Latvijas valstī, vadās pēc Sv.Apustuliskiem Vispasaules Baznīcas Kanoniem un citiem Vienotās Svētās Pareizticīgās Katholiskās un apustuliskās Baznīcas noteikumiem un kanoniski atrodas Maskavas Patriarhātā.

Atbilstoši reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" sniegtajai informācijai Pareizticīgās Baznīcas ir veidotas nevis pēc nacionālā principa, bet gan pēc teritoriālā, kā to nosaka Apustuļu noteikumi un Svēto Tēvu kanoni [..].

Tādējādi vienā patriarhāta konkrētajā teritorijā var darboties tikai viena Pareizticīgā Baznīca, kuru vada leģitīms virsgans kuru ir apstiprinājis Patriarhs (visu pasaules pareizticīgajai Baznīcai piederošie bīskapi ir publicēti tā sauktajā „diptihā", ko izdod katru gadu atjaunotu Grieķijas pareizticīgā Baznīca).

Tādēļ, reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" kanoniskajā teritorijā nevar būt no šīs organizācijas neatkarīgas autonomas draudzes, kas nebūtu pakļautas reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" Valdošajam Virsganam.

Savukārt, lai izveidotu kādas citas teritoriālās Pareizticīgā Baznīcas filiāli, ir noteikti jābūt konkrētās teritoriālās pareizticīgās Baznīcas vadības atļaujai.

Ņemot vērā minēto, nevar pastāvēt „pareizticīgo" konfesijas autonomās draudzes, kuras nav saņēmušas reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" vadības atļauju darboties Latvijas Republikas teritorijā.

[4.7] Satversmes 99.pants nosaka baznīcas un valsts atdalītību.

Reliģisko organizāciju likuma 5.panta pirmā un otrā daļa paredz, ka Latvijas Republikā valsts ir atdalīta no baznīcas un valstij un pašvaldībām un to institūcijām, kā arī sabiedriskajām un citām organizācijām nav tiesību iejaukties reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā.

Tādējādi, izskatot reģistrācijas dokumentus pārvalde neiejaucas reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā un nevērtē reliģisko organizāciju reliģiskās darbības noteikumus (kanonus) pēc būtības.

[4.8] Tā kā ierobežojums dibināt autonomās draudzes, ja to neatļauj konfesijas kanoniskie noteikumi, ir noteikts normatīvajā aktā, atbildētājam jāņem tas vērā, izskatot Draudzes reģistrācijas dokumentus un pieņemot lēmumu par reģistrāciju vai reģistrācijas atteikumu.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta pirmajai daļai valsts pārvalde ir pakļauta likumam un tiesībām. Tā darbojas normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros.

Tādējādi atbildētājs savā darbībā strikti ievēro Reliģisko organizāciju likuma priekšrakstus.

Ņemot vērā minēto un Administratīvā procesa likuma 67.panta ceturtajā daļā noteikto, kamēr būs spēkā reliģisko organizāciju likuma 10.panta trešā daļa, atbildētājam ir pienākums to piemērot izskatot iesniegtos reģistrācijas dokumentus.

Gadījumā, ja pieteicējs uzskata, ka šī norma neatbilst augstāka spēka normatīvo aktu prasībām vai starptautisko tiesību aktiem, pieteicējs var iesniegt prasību Satversmes tiesā ar lūgumu izskatīt šīs normas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes noteikumiem.

Līdz ar to atsauce Lēmumā uz Reliģisko organizāciju likuma 10.panta trešo daļu nevar būt uzskatīta par nepamatotu un tiesību normām neatbilstošu.

[4.9] Atbildētājs paskaidro, ka valsts neiejaucas reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā un iekšējā pašpārvaldē. Reliģiskās organizācijas ir autonomas iekšējās pašpārvaldes lietās, kā arī hierarhiskās struktūras noteikšanā, jo minētiejautājumi ir cieši saistīti ar reliģiskās organizācijas ticības mācību.

Reliģiskās organizācijas pašas nosaka kārtību, kādā tiek izveidotas jaunas institūcijas, šo institūciju vietu citu reliģiskās organizācijas institūciju hierarhijā.

Tādējādi, reģistrējot reliģisko savienību (baznīcu), netiek vērtēta tās piederība kādai citai reliģiskajai savienības (baznīcai), kas darbojas ārpus Latvijas Republikas, vai tās kanoniskā pakļautība kādai reliģiskajai savienībai (baznīcai).

Tikai pašas reliģiskās organizācijas ziņā ir reliģiskās darbības (iekšējās kārtības) organizēšana un kanoniskā pakļautība, kādai augstākajai institūcijai.

Atbilstoši reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" statūtu spēkā esošās redakcijas 2.§ Latvijas Pareizticīgā Baznīca ir neatkarīgā visās Baznīcas - administratīvās, Baznīcas - saimnieciskās, Baznīcas - izglītības un Baznīcas - civilās lietās. Tai ir tiesības patstāvīgi iekārtoties un organizēties, saskaņā ar savām vietējām Baznīcas ieražām un tradīcijām, vadoties no šiem statūtiem, kuri nosaka Baznīcas - kā

juridiskās personas, tiesības, neatkāpjoties tomēr no Vispasaules Pareizticīgās Baznīcas mācības un Kanoniem, kā tos tulko Patriarhāts.

[4.10] Saskaņā ar atbildētāja rīcībā esošiem reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" reģistrācijas lietas arhīva materiāliem vēsturiski Latvijas Pareizticīgā Baznīca izveidojas, pamatojoties uz 1921.gada 19.jūnija Maskavas un visas Krievzemes patriarha Tihona lēmumu. Tā pieņemšanas cēlonis bija neatkarīgās Latvijas brīvvalsts dzimšana. Šī iemesla dēļ, ar 1921.gada 19.jūnija lēmumu patriarhs Tihons Latvijas Pareizticīgajai Baznīcai piešķīra patstāvību saimnieciskajās, izglītības un administratīvajās lietās. 1940.gadā līdz ar Latvijas valsts neatkarības zaudēšanu beidza pastāvēt arī Latvijas Pareizticīgā Baznīca, to pārveidoja par Krievu pareizticīgās baznīcas ekzarhātu, bet vēlāk par Rīgas eparhiālo pārvaldi.

Kad 1991.gadā Latvija atjaunoja valstisko neatkarību un izveidoja demokrātisku valsti. Krievu pareizticīgās Baznīcas Sinodes 1992.gada 11.augusta sēdē, kuru vadīja Maskavas un visas Krievzemes patriarhs Aleksijs II, tika apstiprināts un atjaunots spēks patriarha Tihona 1921.gada 19.jūnija lēmumam. Lēmums par Latvijas Pareizticīgās Baznīcas autonomiju un kanonisko vienību ar Maskavas Patriarhiju tika atjaunots, ņemot vērā 1921.gada un 1992.gada vēsturiskās situācijas līdzību -Latvijas suverēnas valsts pastāvēšanas faktu.

Tādējādi 1992.gada 30.decembrī Tieslietu ministrijā tika reģistrēta atjaunota 1936.gada statūtu redakcija. Ņemot vērā minēto, var secināt, ka patreiz reģistrētā reliģiskā organizācija „Latvijas pareizticīgā baznīca" ir līdz 1940.gadam reģistrētas Latvijas Pareizticīgās Baznīcas tiesību pārņēmēja.

[4.11] Atbildētājs norāda, ka Lēmums neietekmē (nenodibina, negroza, nekonstatē un neizbeidz) jau eksistējošās tiesiskās attiecības un faktu, ka reliģiskā organizācija „Latvijas pareizticīgā baznīca" ir līdz 1940.gadam reģistrētas Latvijas Pareizticīgās Baznīcas tiesību pārmantotāja.

Šis fakts ir apliecināts ar 1992.gadā izdoto apliecību, kā arī citiem dokumentiem (valsts institūciju izdotajām izziņām). Tādējādi, ja pieteicējs apšauba reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" reģistrācijas un tiesību pārmantojamības faktu, pieteicējam būtu jāapstrīd 1992.gadā izdotais lēmums par šīs organizācijas reģistrāciju. Savukārt Lēmumā atbildētājs šo faktu izmanto, kā vispārzināmu un neapstrīdamu.

Turklāt reliģiskās organizācijas „Latvijas pareizticīgā baznīca" reģistrācijas fakts ir publiski zināms un bija zināms arī pieteicējam, kuram bija iespēja atbilstoši normatīvo aktu prasībām to apstrīdēt.

[4.12] Pareizticīgo konfesijas draudzes, kuras bija reģistrētas līdz 1940.gadam ar reģistrācijas brīdi ir atjaunojušas juridiskās personas statusu.

Savukārt pieteicēja reģistrācijas dokumentos norādītā draudze nav reģistrēta līdz 1940.gadam, līdz ar to tās juridiskās personas statuss nevar būt atjaunots. Draudze var iegūt juridiskās personas statusu reģistrējoties saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtās daļas noteikumiem.

[4.13] Atbildētājs arī norāda, ka pieteikumā ir jaukti divi Reliģisko organizāciju likuma jēdzieni, proti, draudze un reliģiskā savienība (baznīca).

Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 3.panta otro daļu draudzē uz brīvprātības principa pamata apvienojas vienas reliģijas vai konfesijas ticīgie, lai noteiktā apdzīvotajā teritorijā veiktu reliģisko darbību, kā arī cita veida darbību, ievērojot spēkā esošos likumdošanas aktus.

Savukārt minētā panta trešā daļa paredz, ka reliģiskā savienība (baznīca) apvieno šajā likumā noteiktajā kārtībā reģistrētās vienas konfesijas draudzes.

Atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 7.panta otrajai daļai desmit (vai vairāk) vienas konfesijas draudzes, kas reģistrētas Latvijas Republikā un ir pārreģistrējušās atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtajai daļai, var izveidot reliģisko savienību (baznīcu) ar nosacījumu, ka vienas konfesijas draudzes var izveidot valstī tikai vienu reliģisko savienību (baznīcu).

[4.14] Atbildētājs norāda, ka Ministru kabineta 1996.gada 23.aprīļa noteikumu Nr.154 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas noteikumi" 13. un 14.punkts paredz, ka visām organizācijām, veicot savu darbību, īstenojot tiesības un aizstāvot likumīgās intereses, jāizmanto tikai tādi dokumentu oriģināli un to atvasinājumi, kuriem ir juridisks spēks. Dokumenti, kuriem nav juridiska spēka, citām organizācijām un fiziskām personām nav saistoši.

Atbilstoši minēto noteikumu 18.punktam, lai dokumentam būtu juridisks spēks, tajā ir jābūt šādiem rekvizītiem: dokumenta autora nosaukumam; dokumenta datumam; dokumenta izstrādāšanas, izdošanas, pieņemšanas vai parakstīšanas vietas nosaukumam; parakstam.

Vairākos pieteikumam pievienotajos dokumentos nav paraksta, izdošanas datuma un nav saprotams dokumenta izdevējs. Izskatot iesniegto dokumentu saturu, var secināt, ka vairāki dokumenti ir paša pieteicēja citu dokumentu vai dokumentu sastāvdaļu (rindkopu, citātu, teikumu) apkopojums. Līdz ar to šos dokumentus nevar uzskatīt par dokumentiem, kuriem ir juridisks spēks un kuri var būt par pierādījumiem, izskatot administratīvo lietu.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 114.panta pirmo daļu, ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekritis pieteicējs (..), tiesa var izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā).(..)

Administratīvajā rajona tiesā 2007.gada 20.decembrī saņemts pieteicēja iesniegums (lietas lapa 62), kurā pieteicējs izsaka savu piekrišanu lietas izskatīšanai rakstveida procesā.

Pārbaudījusi lietas materiālus, tiesa secina, ka lietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, jo lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā ir piekritis arī pieteicējs.

Ievērojot minēto, lieta tiek skatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, kā arī pieteicēja un atbildētāju sniegtos rakstveida paskaidrojumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Administratīvā procesa likuma 103.pantā noteikts tiesas pienākums, izskatot administratīvo lietu, pārbaudīt iestādes izdota administratīvā akta tiesiskumu un lietderības apsvērumus iestādes rīcības brīvības ietvaros.

Administratīvā akta tiesiskums tiek vērtēts, pārbaudot, vai iestāde, to izdodot, rīkojusies saskaņā ar materiālajām un procesuālajām normām.

Lietderības apsvērumi tiek vērtēti, pārbaudot, vai administratīvais akts izdots pamatoti un vai tas pārlieku neierobežo personas intereses, samērojot tās ar sabiedrības interešu aizsardzību.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 249.pantu tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Pieteicējs savā pieteikumā ir lūdzis tiesu atcelt atbildētāja Lēmumu un uzlikt par pienākumu atbildētājam izdot jaunu administratīvo aktu.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs savā pieteikumā ir ietvēris prasījumu par pārsūdzētā administratīvā akta atcelšanu, nevis atzīšanu par spēkā neesošu, kas ir atšķirīgs prasījuma priekšmets. Tomēr, atzīstot administratīvo aktu par spēkā neesošu, tiesa nepārkāps prasījuma robežas, jo:

1) gan pārbaudot spēkā esamību, gan atcelšanas nepieciešamību, tiesai ir jāpārbauda pārsūdzētā administratīvā akta tiesiskums, tātad pārbaudes priekšmets ir identisks;

2) nav iespējams atcelt spēkā neesošu administratīvo aktu;

3) pieteicējam uz pieteikuma iesniegšanas vai lietas izskatīšanas sākuma brīdi var nebūt skaidrs administratīvā akta tiesiskuma novērtējums, tiesas spriedums par to nav paredzams, tāpēc arī precīzā prasījuma noformulēšana ir apgrūtināta; lai šā iemesla dēļ pieteicējs caur nepareiza pieteikuma iesniegšanu nezaudētu savas tiesības uz tiesisku administratīvo aktu, tiesai ir jābūt iespējai pārbaudīt administratīvā akta tiesiskumu un izdarīt pareizus secinājumus par to, t.i., atzīstot administratīvo aktu par spēkā neesošu, vai arī atceļot to.

Turklāt, kā vairākos savos spriedumos ir atzinis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, ka atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Ja labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama, tad tiesa var vērtēt tikai atteikuma prettiesiskumu *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 3.marta spriedumu lietā Nr.SKA-34/2007, 2007.gada 14.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-255/2007).*

Ievērojot minēto, tiesa secina, ka pieteicēja prasījums ir vērtējams kā pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments tiesu praksē ir atzinis, ka skatot pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu (Administratīvā procesa likuma 254.pants), tiesai jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. To darot, tiesai jāņem vērā visi būtiskie apstākļi, neatkarīgi no tā, vai negatīvajā administratīvajā aktā, ar kuru atteikts apmierināt pieteicēja prasījumu, šie apstākļi ir norādīti. Administratīvais akts šādā gadījumā ir vērtējams vienīgi kā lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas rezultāts, tas ir, priekšnoteikums, lai persona varētu vērsties tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, bet šī akta atcelšana nav patstāvīgs pieteikuma priekšmets. Tas izriet no tā, ka šādā gadījumā administratīvā akta (atteikuma izdot labvēlīgu aktu) atcelšana nedod pieteicējam labumu, kuru viņš vēlas iegūt. (*skat. lietu SKA-415/2006, 17.punkts*).

Tādējādi tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā pastāv labvēlīga administratīvā akta (Draudzes kā reliģiskas organizācijas reģistrēšanai) izdošanas priekšnoteikumi.

[9] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 67.panta ceturtajai daļai, iestāde administratīvo aktu pamato ar Satversmi, likumiem, Ministru kabineta noteikumiem (..), kā arī vispārējiem tiesību principiem. Pamatojumā norāda attiecīgā normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 250.panta otrajā daļā noteiktajam, tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

Tiesa konstatē, ka atbildētājs Lēmumu pamatojis ar Reliģisko organizāciju likuma 10.pantu, 11.panta pirmās daļas 1.punktu, 14.panta trešo un piekto daļu, 16.panta ceturto daļu.

[10] Tiesa konstatē sekojošus lietas faktiskos apstākļus:

[10.1] 2007.gada 31.jūlijā pieteicēja pārstāvis vērsās ar iesniegumu pie atbildētāja (Reliģisko lietu pārvaldē reģ. 2007.gada 8.augustā ar Nr.3.4-187) ar lūgumu reģistrēt Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgo autonomo draudzi (turpmāk – Draudze) kā reliģisko organizāciju.

[10.2] Atbildētājs ar Lēmumu atteica reģistrēt Draudzi kā reliģisko organizāciju. (lietas lapa 13-20)

[11] Reliģisko organizāciju likuma 10.pants nosaka, ka reliģisko organizāciju statūtos (satversmē, nolikumā) jānorāda:

1) reliģiskās organizācijas nosaukums un konfesionālā piederība, turklāt šim nosaukumam nepārprotami jāatšķiras no likumos noteiktajā kārtībā valstī reģistrētu uzņēmējsabiedrību (uzņēmumu), iestāžu un organizāciju nosaukuma;

2) reliģiskās organizācijas saistības savā darbībā ievērot Latvijas Republikas Satversmi un likumus;

3) mācība (Svētie raksti, dogmatika un konfesionālās īpatnības), reliģisko ceremoniju formas, reliģiskās darbības mērķi un uzdevumi;

4) reliģiskās organizācijas struktūra, vadības un revīzijas komisijas ievēlēšanas kārtība, to kompetence;

5) reliģiskās organizācijas darbības teritorija un vadības atrašanās vieta;

6) draudzes locekļu iestāšanās un izstāšanās kārtība, viņu tiesības un pienākumi;

7) reliģiskās organizācijas tiesības, pienākumi, tās manta un finansu līdzekļi;

8) reliģiskās organizācijas likvidēšanās kārtība un likvidēšanās rezultātā palikušā īpašuma turpmāka izmantošana.

Ar statūtiem (satversmi, nolikumu) reliģiskās organizācijas var regulēt arī citus iekšējās dzīves jautājumus.

Ja draudze atzīst savu piederību pie kādas no valsts teritorijā pastāvošajām konfesijām, tas jānorāda draudzes iesniegumā, ko apstiprina attiecīgās reliģiskās savienības (baznīcas) vadība vai tās uzdevumā - diecēzes vadība. Ja draudze nevēlas iekļauties kādā no jau esošajām reliģiskajām savienībām (baznīcām), tas jānorāda statūtos (satversmē, nolikumā) ar piebildi, ka draudze darbojas autonomi. Šis noteikums neattiecas uz tām konfesijām, kuru kanoniskie noteikumi nepieļauj autonomu draudžu darbību.

Savukārt šī likuma 11.pants nosaka, ka reliģiskā organizācija netiek reģistrēta, ja:

1) nav iesniegti visi šā likuma 9.pantā norādītie dokumenti, kā arī ja tie neatbilst šā likuma 10.panta noteikumiem;

2) statūtos (satversmē, nolikumā) fiksētā organizācijas mācība, mērķi un uzdevumi ir pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumdošanas aktiem;

3) tā ar savu darbību (mācību) apdraud sabiedrisko drošību vai kārtību, veselību vai morāli, citu cilvēku tiesības un brīvības, sludina reliģiskās neiecietības un naida idejas vai citādi ir pretrunā ar likumu.

Lēmumā par reģistrācijas atteikumu jānorāda iemesli, kuru dēļ reliģiskās organizācijas reģistrācija tiek atteikta.(..)

Reliģiskajai organizācijai ir tiesības atkārtoti iesniegt dokumentus reģistrācijai, ja ir novērsti lēmumā par reģistrācijas atteikumu norādītie iemesli.

No minētajām tiesību normām tiesa secina, ka atbildētājam ir tiesības atteikt reģistrēt reliģisko organizāciju, ja tiek konstatēts viens vai vairāki Reliģisko organizāciju likuma 11.panta pirmajā daļā minētie trūkumi.

[12] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Draudzes statūtu atbildētājam iesniegtajā redakcijā nav precīzi formulēts draudzes nosaukums, kā arī Draudzes iesniegtajos reģistrācijas dokumentos (dibinātāju sarakstā, iesniegumā, statūtu pielikumā un protokola izrakstā) draudzes nosaukums nav vienāds un katrā dokumentā nosaukums ir atšķirīgs, proti, statūtu titullapā Draudzes nosaukums norādīts kā ,,Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgā autonomā draudze", dibinātāju sarakstā Draudzes nosaukums norādīts kā „Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas draudze", protokola izrakstā Draudzes nosaukums norādīts kā „Latvijas pareizticīgā autonomā „Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas"draudze", savukārt iesniegumā atbildētājam Draudzes nosaukums norādīts kā „Latvijas pareizticīgo autonomā draudze „Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas"".

Ievērojot minēto, tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja secinājumu, ka Draudzes statūtu atbildētājam iesniegtajā redakcijā nav precīzi formulēts draudzes nosaukums, kas ir pretrunā ar Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmās daļas 1.punktu.

[13] Tiesa konstatē, ka Draudzes statūtu esošajā redakcijā nav minētas reliģisko ceremoniju formas, tādējādi tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja secinājumu, ka Draudzes iesniegtā statūtu redakcija neatbilst Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmās daļas 3.punktam.

[14] Tiesa konstatē, ka Draudzes statūtos nav saprotami aprakstīta draudzes struktūra, vadības institūciju ievēlēšanas kārtība un kompetence.

Tādējādi tiesa atzīst, ka pieteicēja atbildētājam iesniegto statūtu redakcija neatbilst Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmās daļas 4.punktam, jo reliģisko organizāciju statūtos jānorāda reliģiskās organizācijas struktūra, vadības un revīzijas komisijas ievēlēšanas kārtība, to kompetence.

Minētos apsvērumus tiesa izdarījusi, pamatojoties uz sekojošiem apstākļiem:

[14.1] statūtu 1.3.1.punkts paredz, ka draudze savā administratīvi finansiālā darbībā ir pakļauta vadošajam Arhierejam.

Savukārt statūtu 1.3.3.punkts paredz, ka Draudzes izpildītājs un rīkotājs kā juridiska persona ir Padome, kuras priekšgalā ir priekšsēdētājs.

Statūtu 5.1.punkts paredz, ka Draudzi pārvalda draudzes pārzinis - garīdznieks kopā ar citiem klēra locekļiem, baznīcas starostu, draudzes Padomes un draudzes sapulces līdzdalību.

Savukārt statūtu 6.5.punkts paredz tādu institūciju kā draudzes pārvaldes organizācija.

Turklāt tiesa atzīst, ka no Draudzes statūtu iesniegtās redakcijas nav izprotams, kāda ir reliģiskās organizācijas struktūra un kura ir augstākā draudzes vadības institūcija.

[14.2] Saskaņā ar Civillikuma 1410. pantu juridiskas personas veic tiesiskus darījumus caur saviem likumīgiem pārstāvjiem.

Draudzes statūtu 1.3.1.punkts nosaka, ka Draudze savā administratīvi finansiālā darbībā ir pakļauta vadošajam Arhierejam.

Statūtu 1.3.3.punkts paredz, ka draudzes Padome un tas vārdā priekšsēdētājs pārstāv draudzi civilās un citas īiesībattiecībās, Padomes priekšsēdētājs pārstāv draudzi darījumu attiecībās un tiesā.

Savukārt statūtu 5.3.punkts nosaka, ka draudzes pārzinim - garīdzniekam pēc sava dienesta stāvokļa ir noteikti jābūt draudzes Padomes loceklim un visus baznīcas dokumentus izsniedz ar viņa parakstu.

Turpretim statūtu 7.16.punkts paredz, ka nosūtītos dokumentus draudzes Padomes vārdā paraksta Padomes priekšsēdētājs, taču dokumentus, kuri ir attiecināmi draudzes saimniecībai, paraksta draudzes vecākais vai sekretārs(e) vai viņu vietnieki.

Statūtu 8.5.punkts nosaka, ka banku kontus, galvojumus un citus finanšu dokumentus paraksta draudzes vecākais un kasieris.

Tiesa atzīst, ka nav atrunāts vai statūtos norādītās amatpersonas pārstāv draudzi attiecībās ar trešajām personām kopā vai katra atsevišķi. Tādējādi tiesa konstatē, ka statūtos nav konkrēti atrunāta persona, kura ir tiesīga pārstāvēt draudzi attiecībās ar trešajām personām.

[14.3] Statūtu iesniegtajā redakcijā minētas amatpersonas: Virsgans-Arhierejs (Bīskaps, Arhibīskaps, Mitropolīts) (draudzes statūtu 1.2.punkts), draudzes Padomes priekšsēdētājs (statūtu 1.3.3.punkts), draudzes garīdznieks, diakons, psalmotājs (statūtu 3.1.punkts), presviters (statūtu 3.2.punkts), draudzes pārzinis - garīdznieks (statūtu 5.1.punkts), draudzes pārzinis - draudzes garīdznieks (statūtu 6.10.punkts), draudzes pārziņa - draudzes garīdznieka vietnieks - garīdznieks (statūtu 6.10.punkts), pārstāvis - mācītājs (statūtu 6.16.punkts), baznīcas vecākais, viņa vietnieks (statūtu 7.8.7.punkts), priekšsēdētāja vietnieks (statūtu 7.12.punkts), sekretārs, lietvedis (statūtu 7.15. punkts), draudzes vecākais, sekretāra vietnieki (statūtu 7.16.punkts), baznīcas pārzinis vai mācītājs (statūtu 7.12.punkts), starosta, dievnama pārzinis (statūtu 8.1.punkts), kasieris (statūtu 8.5.punkts).

Tiesa konstatē, ka statūtos šo amatpersonu vieta draudzes struktūrā, to kompetence un ievēlēšanas kārtība ir atrunāta haotiski vai arī nav atrunāta vispār, līdz ar to nav iespējams izprast draudzes struktūru un vadības institūciju kompetenci.

Turklāt, tiesas ieskatā, pieteicējam statūtos ir precīzi jānorāda draudzes struktūra un amatpersonu nosaukumi, atrunājot katras amatpersonas un vadības institūcijas ievēlēšanas kārtību un attiecīgo kompetenci.

[15] Tiesa konstatē, ka Draudzes statūtu iesniegtajā redakcijā nav minēta reliģiskās organizācijas darbības teritorija.

Statūtu 12.3.punktā norādīts, ka līdz kanoniskās ēkas noteikšanai un saņemšanai, juridiskās adreses noteikšanai draudzes Padome šim mērķim izmanto pagaidu privātdzīvokļus un mājas.

Tiesas ieskatā, pamatots ir atbildētāja arguments, ka Draudzes statūtos jānorāda draudzes vadības atrašanās vieta, jo vadības atrašanās vietai nav obligāti jāatbilst dievnama atrašanās vietai, tā var būt arī amatpersonas dzīves vieta, turklāt, vadības atrašanās vietai jābūt noteiktai dibinot draudzi. Laika gaitā draudze var mainīt vadības atrašanās vietu un adresi, attiecīgi grozot statūtus.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja atbildētājam iesniegto statūtu redakcija neatbilst Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmās daļas 5.punktam.

[16] Tiesa konstatē, ka statūtos nav norādīta Draudzes locekļu iestāšanās un izstāšanās kārtība, viņu tiesības un pienākumi. Statūtu 6.6.punktā, 6.9.punktā un 6.15.punktā minēti pilntiesīgi draudzes locekļi, bet nav atrunāts, kas un kādā veidā var kļūt par pilntiesīgiem draudzes locekļiem.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka statūru iesniegtā redakcija neatbilst Reliģisko organizāciju likuma 10.panta pirmās daļas 6. punktam.

[17] Tiesa konstatē, ka statūtu iesniegtajā redakcijā nav atrunāta reliģiskās organizācijas likvidēšanas kārtība, kā arī nav saprotami norādīts, kura no draudzes institūcijām ir tiesīga pieņemt lēmumu par draudzes likvidāciju, tādējādi tiesa atzīst, ka statūtu iesniegtā redakcija neatbilst Reliģisko organizāciju likuma 10. panta pirmās daļas 8.punktam.

[18] Statūtos norādīts, ka Draudze ir Latvijas pareizticīgā autonomā draudze, tomēr, tiesa konstatē, ka tādējādi statūti ir pretrunā ar Reliģisko organizāciju likuma 10.panta trešo daļu, kas nosaka, ja draudze nevēlas iekļauties kādā no jau esošajām reliģiskajām savienībām (baznīcām), tas jānorāda statūtos (satversmē, nolikumā) ar piebildi, ka draudze darbojas autonomi, tomēr šis noteikums neattiecas uz tām konfesijām, kuru kanoniskie noteikumi nepieļauj autonomu draudžu darbību.

[18.1] No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā 1992.gada 30.decembrī ir reģistrēta reliģiskā organizācija „Latvijas Pareizticīgā baznīca", ko Latvijas Republika ir atzinusi par reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca", kas darbojusies neatkarīgajā Latvijas Republikā līdz tās okupācijai 1940.gadā, tiesību mantinieci.

Saskaņā ar reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca" sniegto informāciju Pareizticīgās Baznīcas ir veidotas nevis pēc nacionālā principa, bet gan pēc teritoriālā principa, proti, vienā Patriarhāta konkrētajā teritorijā var darboties tikai viena Pareizticīgā Baznīca, kuru vada leģitīms virsgans, kuru ir apstiprinājis Patriarhs.

Saskaņā ar reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca" kanoniskajiem noteikumiem reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca" kanoniskajā teritorijā nevar darboties citas neatkarīgas autonomas pareizticīgās draudzes, kas nebūtu pakļautas reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca" Valdošajam Virsganam. Lai izveidotu kādas teritoriālās Pareizticīgās Baznīcas filiāli, ir noteikti jābūt konkrētās teritoriālās Pareizticīgās Baznīcas vadības atļaujai.

[18.2] Iesniegto statūtu pielikumā Nr.1 minēts, ak Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas Pareiztcīgā autonomā draudze, būdama vēsturiskās 1936.-1940.ada Latvijas Pareizticīgās autonomās baznīcas garīgā stāvokļa tiesību pārņēmēja un savā darbībā pamatojas uz Pilsoniskiem statūtiem, kurus pieņēma Latvijas Pareizticīgā (Autonomā) Baznīca 1936.gada oktobrī, kas reģistrēti Latvijas Republikas Iekšlietu Ministrijā 1936.gada 7.septembrī ar Nr.140.503 Rīgā. Draudze ir 1936.-1940.ada baznīcu draudžu vēsturiska tiesībpārņēmēja un pašlaik darbojas pēc Vispasaules Konstantinopoles patriarha Svētīšanas.

Savukārt no lietas materiāliem tiesa konstatē, ka Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā 1992.gadā 30.decembrī ir reģistrēta reliģiskā organizācija „Latvijas Pareizticīgā baznīca", ko Latvijas Republika ir atzinusi par reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca", kas darbojusies neatkarīgajā Latvijas Republikā līdz tās okupācijai 1940.gadā, tiesību mantinieci.

Turklāt saskaņā ar lietā esošajiem Latvijas valsts vēstures arhīva materiāliem līdz 1940.gadam Latvijas Republikā bija reģistrēta reliģiska organizācija „Latvijas Pareizticīgā baznīca", nevis Latvijas Pareizticīgā autonomā baznīca.

Savukārt saskaņā ar Latvijas valsts vēstures arhīva fonda Nr.1370 materiāliem draudze ar nosaukumu „Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas Pareiztcīgā autonomā draudze" līdz 1940.gadam Latvijas Republikā vispār nav pastāvējusi, līdz ar to Draudze nevar būt neeksistējošas draudzes tiesībpārņēmēja.

Turklāt, kā izriet no lietas materiāliem, pieteicējs, atbilstoši tiesību normu prasībām, nav apstrīdējis reliģiskās organizācijas „Latvijas Pareizticīgā baznīca"reģistrācijas faktu, kas ir publiski zināms, tādējādi tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja secinājumu, ka minētais fakts ir uzskatāms par vispārzināmu.

Pareizticīgo konfesijas draudzes, kuras bija reģistrētas līdz 1940.gadam, ar reģistrācijas brīdi Tieslietu ministrijā ir atjaunojušas savas juridiskās personas statusu, savukārt pieteicēja reģistrācijas dokumentos norādītā draudze, kā tiesa jau iepriekš konstatējusi, nav bijusi reģistrēta Latvijas Republikā līdz 1940.gadam, tādējādi tās juridiskās personas statuss nevar tikt atjaunots.

Ievērojot minēto, Draudze var iegūt juridiskas personas statusu tikai reģistrējoties Tieslietu ministrijā saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 8.panta ceturtās daļas nosacījumiem.

[18.3] Latvijas Republikas Satversmes 99.pants nosaka baznīcas un valsts atdalītību.

Reliģisko organizāciju likuma 5.panta pirmā un otrā daļa nosaka, ka Latvijas Republikā valsts ir atdalīta no baznīcas, un valstij un pašvaldībām un to institūcijām, kā arī sabiedriskajām un citām organizācijām, nav tiesību iejaukties reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā.

No minētajām tiesību normām secināms, ka izskatot reģistrācijas dokumentus, atbildētājs nav tiesīgs iejaukties reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā un nav tiesīgs vērtēt reliģisko organizāciju reliģiskās darbības noteikumus jeb kanonus pēc būtības.

Tādējādi valsts neiejaucas reliģisko organizāciju reliģiskajā darbībā un iekšējā pašpārvaldē. Reliģiskās organizācijas ir autonomas iekšējās pašpārvaldes lietās, kā arī hierarhiskās struktūras noteikšanā, jo minētie jautājumi ir cieši saistīt ar reliģiskās organizācijas ticības mācību.

Reliģiskās organizācijas pašas nosaka kārtību, kādā tiek izveidotas jaunas institūcijas, kā arī šo institūciju vietu reliģisko organizāciju institūciju hierarhijā.

Tādējādi, reģistrējot reliģisko organizāciju, netiek vērtēta tās piederība kādai citai reliģisklajai savienībai jeb baznīcai, kas darbojas ārpus Latvijas Republikas, vai tās kanoniskā pakļautība.

Konkrētajā gadījumā tiesa atzīst, ka atbildētājs nav iejaucies Draudzes reliģiskajā darbībā un nav vērtējis pēc būtības Draudzes reliģiskās darbības noteikumus jeb kanonus.

Tiesa konstatē, ka atbildētājs pamatoti ir secinājis, ka normatīvajā arktā ir noteikts ierobežojums dibināt autonomas draudzes, ja to neatļauj konfesijas kanoniskie noteikumi.

Tādējādi, tiesas ieskatā, atbildētājam šis noteikums bija jāņem vērā izskatot Draudzes iesniegtos reģistrācijas dokumentus un pieņemot Lēmumu.

[19] Tiesa konstatē, ka statūtu 2.6.punkts paredz, ka Pareizticīgo Dievnami, lūgšanu nami, kā arī Dievnami, kuri atrodas kapos, ir Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes īpašums.

Tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja secinājumu, ka no šādas statūtu 2.6.punkta redakcijas izriet, ka Draudzei pieder visi Latvijas Republikā esošie pareizticīgo dievnami.

Ņemot vērā, ka Reliģisko lietu pārvaldē reģistrētas 119 pareizticīgo konfesijas draudzes, kurām pieder dievnami, tad Draudzes statūtu 2.6.punkts, ka draudzei ir īpašuma tiesības uz absolūti visiem pareizticīgo draudžu dievnamiem, ir atzīstams par nekorektu un neatbilstošu normatīvo aktu prasībām, jo Draudzes īpašumā var būt tikai tie dievnami, kurus Draudze pati uzcēlusi vai citādi ieguvusi atsavināšanas ceļā.

[20] Saskaņā ar Reliģisko organizāciju likuma 16.panta ceturto daļu, dievnamus un rituāla priekšmetu aizliegts ieķīlāt, un uz tiem nevar vērst piedziņu pēc kreditoru pieprasījuma.

Tiesa konstatē, ka statūtu 10.7.punkts nosaka, ka kreditoru pretenzijas nevar būt vērstas uz īpašumu un baznīcas kulta priekšmetu nozīmi.

No statūtu 10.7.punkta redakcijas izriet, ka kreditoru pretenzijas nevar būt vērstas uz jebkuru draudzes īpašumu.

Savukārt no minētās tiesību normas izriet, ka pēc kreditoru pieprasījuma piedziņu nevar vērst tikai uz dievnamu vai rituāla priekšmetiem. Tādējādi secināms, ka likums neierobežo nepieciešamības gadījumā vērst piedziņu uz citiem draudzei piederošiem īpašumiem.

[21] Reliģisko organizāciju likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkts cita starpā nosaka, ka reliģiskā organizācija netiek reģistrēta, ja (..) iesniegtie dokumenti neatbilst šā likuma 10.panta noteikumiem.

Tādējādi, ievērojot iepriekš [11]-[20] konstatēto, tiesa atzīst, ka pieteicēja iesniegto statūtu redakcija neatbilst Reliģisko irganizāciju likuma 10.panta prasībām, līdz ar ko atbilstoši Reliģisko organizāciju likuma 11.panta pirmajai daļai, tiesa atzīst par pamatotu atbildētāja atteikumu reģistrēt Draudzi kā reliģisku organizāciju.

Ņemot vērā minēto tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā nepastāv labvēlīga administratīvā akta (Draudzes kā reliģiskas organizācijas reģistrēšanai) izdošanas priekšnoteikumi.

Ievērojot izklāstītos apsvērumus, tiesa secina, ka atbildētāja Lēmums ir izdots, ievērojot nepieciešamos formālos un procesuālos priekšnoteikumus un atbilstoši lietas faktiskajiem apstākļiem tas atbilst materiālo tiesību normām.

Tādējādi atzīstams, ka atbildētāja Lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 282.panta 1.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

Apustuļiem līdzīgo Svēto cara Konstantīna un carienes Jeļenas Latvijas pareizticīgās autonomās draudzes pieteikumu par Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas Reliģisko lietu pārvaldes 2007.gada 8.oktobra lēmuma Nr.3.3-25 atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību administratīvajā rajona tiesā.

Spriedums sastādīts un parakstīts 2008.gada 12.septembrī.

Tiesnese (paraksts) I.Petrovska

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnese _____ I.Petrovska

Rīgā, 2008.gada 12.septembrī.